Ч. 286 (14.183). Львів, субота 26. жовтня 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Смерть визначного українського історика.

МИКОЛА ВАСИЛЕНКО

У Києві помер відомий український учений і діяч Микола Василенко, член Української Академії Наук, у 68 р. життя.

Скінчивши київський університет, присвятився Мик. Василенко історичним студіям, головно соціяльній та економічній історії України. Спершу працював в Історичнім Товаристві Нестора Літописця, в Архіві Давніх Актів і поміщував свої праці в „Київській Старині", якої був дуже близьким співробітником. Ще студентом почав брати діяльну участь у політиці і належав до партії народньої свободи (кадети). За цю працю позбавив його царський уряд права викладати в університеті. Довкола журналу „Київська Старина" гуртувалась тодішня ліберальна українська інтелігенція і Василенко почував себе її членом, дарма, що писав по російськи. Водночас як співробітник російських „Київських Откликов" підтримував звязки із ліберальними російськими колами.

З вибухом української революції бере Василенко якнайживішу участь у державному українському русі, хоч симпатіями своїми схиляється весь час до співпраці з російськими колами. Величезний стихійний національний зрив на Україні робить із нього, старого „малороса", беззастережного українця. В уряді гетьмана Скоропадського в 1918 р. був він міністром освіти, але хутко розійшовся з гетьманцями, присвятившись виключно науковій праці з історії України. Із давніх його праць важніші: „Матеріяли до економічного, юридичного та громадянського побуту у давній Малоросії" (по рос.) і по українськи. „Матеріяли до історії українського права" та „Збірка матеріялів до історії Лівобережної України та українського права XVII—XVIII вв.".

Хоч праця Василенка за большевицького режіму обмежувалась виключно до наукових дослідів в Академії Наук, він разом із численними чільними представниками української інтелігенції відповідав як член „київського контрреволюційного обласного центру діяльности". Його засудили, вивезли і щойно згодом на підставі амнестії дозволили вернутись у Київ.

Імя Миколи Василенка нероздільно звязане з історією української культури тим, що саме Микола Василенко, як міністр освіти, затвердив статут Української Академії Наук.

Морська конференція великодержав 2. грудня ц. р.

ЛЬОНДОН, 25. 10. ПАТ. Британський уряд розіслав до урядів Франції, Італії, Зл. Держав і Японії запрошення на морську конференцію в Льондоні, що має відбутись 2 грудня ц. р.

ЛЬОНДОН, 25. 10. ПАТ. Болтон Айрес Монсел перший льорд адміраліції офиційно потвердив у палаті громад, що британський уряд запросив американський, французький, італійський і японський уряд до участи в морській конференції в Льондоні, якої наради зачнуться 2 грудня ц. р.

ЛЬОНДОН, 25. 10. ПАТ. В тутешніх колах не мають надії на успіх морської конференції. Францію, Італію і Японію репрезентуватимуть на конференції їх амбасадори, В. Британію репрезентуватиме перший льорд адміраліції та один зі знавців.

Еріо „має того всього вже досить".

ПАРИЖ, 25. 10 ПАТ. „Еко де Парі" повідомляє, що на вчорашньому засіданні політичної комісії радикалів прийшло до поважного інциденту між колишнім премієром Далядіє і мін. Еріо. Далядіє виступив проти декретів, що їх ухвалила рада міністрів у справі товариств, зазначуючи, що ці декрети не вистарчають, щоб обмежити діяльність фашистівських ліг. Схвильований цим виступом Еріо вийшов зі салі засідань заявляючи, що „того всього має вже досить".

Німецькі зброєння посередньо спричинили італійсько-абісинський спір.

ЛЬОНДОН, 25. 10. ПАТ. Підчас учорашньої дебати в палаті громад Уінстон Черчіль виголосив замітну промову. Зачав від того, що в найчорніших кольорах змалював німецькі зброєння та заявив, що віч на віч з небезпекою, якою є ті зброєння, блідне теперішній італійсько-абісинський збройний спір. На думку Черчіля німецькі зброєння є посередньою причиною теперішнього конфлікту. Бо побоюючись цих зброєнь Франція заключила договір з Італією, в якім дає їй вільну руку в Абісинії. Підкреслюючи значіння санкцій Черчіль заявив, що це незвичайно імпонуюча міжнародня солідарність. Мусоліні зрозумів силу Ліґи Націй і її авторитет, бо пошанував рішення Ліґи, піддався господарським санкціям і з Ліґи не виступає.

Промова Черчіля була деклярацією повного співділання з урядом і підтримки політики уряду.

Календар КРИНИЦЯ

НАЙКРАЩИЙ І НАЙЦІКАВІШИЙ З УСІХ КАЛЕНДАРІВ НА РІК 1936.

Продають книгарні за 1.50 зол. і висилає Адміністрація „Діла", на порто долучити 30 сот.

Господарська диктатура.

Експозе премієра. — Балаган у соймі.

Варшава, 24. жовтня 1935 р.

Новий польський сойм, вибраний дня 8 вересня ц. р. на основі своєрідної виборчої ординації, незнаної в інших конституційних державах, за час свого короткого істнування зібрався сьогодні вже вдруге на надзвичайну сесію. Перша, як відомо, тревала коротко і мала чисто формальне значіння. Відбула вона всього два засідання у днях 4 і 5 ц. м., присвячені виключно уконституванню сойму і вирішенню теж своєрідного регуляміну, що при першій нинішній пробі у практичному пристосуванні зовсім не здав життевого іспиту. Теперішня надзвичайна соймова сесія, присвячена знову тільки справі повновластей для президента держави до дня 15 січня 1936 р. щодо господарських і фінансових справ, за вийнятком зміни монетарної системи, а властиво зміни розпорядку президента з 13 жовтня 1927 р. про стабілізацію золотого.

Послам роздали нині проект закону, де у короткій мотивації сказано, що сучасна господарська і фінансова політика Польщі вимагає для повного здійснення її цілей цілої низки посунень, щоби переламати хронічно дефіцитовий характер державного буджету та забезпечити його рівновагу. Це мусить статися скоро, головно з огляду на гострі політичні проблеми, що виринають у світовій політиці та можуть зимагати безпосередньої реакції; може стати необхідною елястична процедура при видаванні законодатних норм.

Словом, йде тут не про що інше як про господарську диктатуру уряду, часово вправді обмежену, але за вийнятком справи стабілізації валюти у необмежених границях. Явище зрештою у Польщі ненове. Від 1924 р. — отже ще перед травневим переворотом — сойм майже щорічно давав повновласть президентові з вужчою або ширшою компетенцією та особливо між першим і другим соймом у перших трьох місяцях 1928 р. виступила справдішня декретова повінь. Повторялася вона пізніше щорічно у широких розмірах, обмежуючи тим фактично законодатну діяльність польського парляменту.

Диктатура уряду у Польщі у законодатній ділянці є — так сказатиб — справа тут нормалізована, а не вийняткова, і до неї громадянство мало вже змогу звикнути. Новий проект диктатури характеристичний хіба тим, що часово дуже обмежений і відноситься виключно до господарських і фінансових справ. Польська державна господарка зі своїм етатизмом, з пануванням картелів та послідовним усуванням широкої громадянської ініціятиви навіть у чисто господарській ділянці, потерпіла невдачу. Всупереч частеньким давнішим заявам уряду,

що все йде до кращого, господарська кріза шаліє досі і щораз більше йдуть на переговори біда з нуждою. Настала масова павперизація загалу населення, зокрема села, і не вділяли тут нічого урядові заходи у формі законів, президентських декретів і розпорядків адміністрації, бо це були радше паліятиви, коли треба було радикальних ходів. Народне господарство конвульсійно щораз більше корчилося, маліли державні доходи, яких не всилі була видобути і безоглядна екзекуційна шруба. Ріс з року на рік від 1931 р. буджетовий дефіцит, що дійшов сьогодні до загрозливих цифер і вимагає негайної санації.

Саме цю санацію захитаних поважно державних фінансів хоче хочби частинно перевести новий уряд п. Косцялковського. Заки ці рядки дійдуть до читачів, будуть вони знати зміст низкішньої промови премієра у соймі (її подано вже вчора у „Ділі“ — Ред.). Не віє з неї рожевий оптимізм, як це було колись у промовах проф. Бартеля. Гарними словами про скорий прихід господарської поправи сьогодні у Польщі не можна вже „взяти“ нікого. І того безжурного оптимізму не було сьогодні у п. Косцялковського. На дуже критичну економічну ситуацію глянув він холодно і тверезо, але ще вповні не витягнув усіх висновків. Ударив вправді на картелі і заповів боротьбу з ними, але не заповів найважнішого — обмеження теперішнього розросту господарської омніпотенції держави і звільнення зпід державної кураторії творчої громадянської сили, що моглаб зарадити неодному економічному лихові і наглядно зменшити крізу. А практика саме тепер виказує що інше. Уряд хоче покласти свою тверду руку нпр. і на нові ділянки творчої хліборобської організації, як це проектується з молочарством і як це недавно зробив з кооперацією, а що ми українці так діймаво відчули.

Урядові йде про рятування свого дефіцитового буджету. „Як тревога — то до Бога“, — і звернувся він по рятунок до сойму, установи, що не втішалася надто великим поважанням у його попередників. Зі змісту і тону промови премієра слідно виразно, що тревога справді велика та рятунок негайно конечний. І тут є деяка зазадничa зміна. Нині п. Косцялковський станув фронтом до сойму і громадянства, бажаючи з ними тривкішої співпраці.

Чи можна це вважати за хочби формальний зворот у сторону парляментаризму? Важко сьогодні дати позитивну відповідь. Теперішній польський парлямент, якщо йде про його польську більшість, сконструований у штучний спосіб і, при бойкоті виборів польським громадянством на корінно-польських землях, далеко не відповідає настроям великої більшости польського громадянства. Позиція теперішнього уряду не надто сильна — за багато має противників і то навіть між „своїми“ у самому соймі та поза ним.

Перш усього дещо про теперішній сойм з його 205-ти послами. Ріжниться він тим, що не має означеного політично-партійного обличча, бо по рецепті одного з творців сучасного державного устрою, б. премієра п. Славека, мали зникнути з нього всі партії і фракції. Воно формально так і є; до цього причинюється і сам реґулямін, на підставі якого кожний посол є сам собі „пан і край“. Вимок у соймі творить лише Українська Парляментарна Репрезентація з 14-х послів, споєна унутрі власною програмою і тактикою і власним зовнішнім обличчям. Не має цього волинська пятка п. Певного, що творить частину загально волинської „реґіональної групи“ і (як про це вже писало „Діло“), не веде ніякої власної національної політики. І на відкритті каденції і сьогодні знову цієї групки пильнував у соймі безнастанно її дійсний керманич, п. Юзефський, що навмисне приїздає до Варшави, щоб на місці припильнувати „своїх людей“.

Серед польських послів не переведено ще навіть реґіонального поділу і реґуляміново „усамостійнено“ кожного з них.

Та життя має свої права, навіть на касарняному подвірі, а мусить їх мати й у такому соймі, який створила остання виборча ординація. Неофіціяльно формуються вже нині три польські політичні групи: 1) пеовяцько-леґіонова, до якої прилучилися деякі молоді перебіжчики („одродзеньовци“) з народового табору; 2) консервативно-левіятанова і 3) найметкіша група полковників. За теперішнім урядом є перша група зі соціяльно-радикальними нахилами під проводом посла Войцеха Стпічинського, редактора „Кур'єра Поранного“, що стоїть в опозиції і до полковників і до консерви та Левіятана (тяжкого промислу). Не поборює уряду й друга група, зате полковники ведуть підїздову війну проти п. Косцялковського, що не вийшов з їх парафії. Ці три групи є тільки кристалізаційними центрами, біля яких щойно скупчуються інші посли-новики, що ще не мають власної фізіономії. Повна кристалізація прийде щойно у буджетовій сесії, бо інакше у соймі пануватиме постійно балаґан.

Вертаю ще до повновластей. Не підлягає сумнівові, що їх дадуть. Щоби зробити їх популярнішими, премієр Косцялковський кинув кілька цукорків у сторону суспільних низів. Міським робітникам обіцяв знижку комірного і скасування льокаторського податку. Для селян має знижку до половини теперішніх самоуправних додатків до ґрунтового податку, урухомлення парцеляції, передовсім для мертвої руки, і скасування візових оплат на торговиці у місті, вкінці управильнення шарварків. Для усіх малих податників — осудження теперішньої безоглядности при стяганні податків і публичних чинитьб. Є теж цукорок проти гірких суспільних обезпечень, де оплати мають бути знижені. Є загальникова обіцянка праці для тих, що її надармо досі глядають.

Однак цукорками державного буджету не врятується. Це зроблять *нові податки*. Будуть це головно податки від платень державних і самоуправних урядовців, що мають дати 160 міл., і додаток до доходового податку, що преліміновaний на 66 міл. — разом 226 міл. Є теж заповідь нових податкових джерел. Усе те має вишукати і перевести нова господарська диктатура уряду.

Згадано вже про балаґан у соймі. Виною цього є у значній мірі теперішній соймовий реґулямін, якого постанови сьогодні загально критиковано. Польська соймова більшість не згармонізована, — хіба у тих виступах, які мають на увазі українців. Президія УПР зажадала двох місць у комісії, що має радити над повновластями. Кандидатами були посли Пеленський і д-р Троян. Маршал Цар, пропонуючи склад комісії з 25-ти, поставив у списку тільки пос. Пеленського і то на одному з останніх місць, ставляючи теж ще перед ним пос. Певного. На внесок одного з польських послів поширено число членів комісії на 30 при 38 зголошених кандидатах. Відбулося голосування картками, при якому вибрано тільки 21 членів, причому пос. Пеленський перепав, діставши 79 голосів на 190 (абсолютна більшість 96). Пос. д-р Троян, який кандидував з внеску пос. Великановича, дістав 38 голосів. Було друге голосування 180 (абсол. більшість 91), при якому пос. Пеленський дістав 81 голосів і перепав вдруге. Зате вийшов вже при першому голосуванні пос. Певний 103 голосами. До комісії не війшов теж ні один жид.

Такий вислід викликав зрозуміле негодування серед членів УПР і пос. Пеленський голосно ствердив, що УПР не матиме у комісії свого представника. Викликало це консетернацію і у колах уряду. УПР відбула своє засідання, на якому обговорено цю подію і рішено доручити президії вияснити цей факт у голови уряду. Повищий інцидент з пос. Пеленським треба приписати у першу чергу соймовому балаґанові, але не менше і польській соймовій більшості, що вже при перших виступах поставилася неприхильно до кандидата УПР і його провалила, хоч він був на офіціяльному списку маршала сойму. Як не як, а згаданий факт має своє характеристичне значіння, як зогомало і масове счеркування польськими виборцями українських кандидатів при останніх соймових виборах у Східній Галичині. Для затушування цього враження, яке викликав інцидент з пос. Пеленським, сама комісія кооптувала його опісля у свої члени. Але суті інциденту воно вже не закрило.

Д-р Степан Баран.

З нашої кооперації.

ОСТАТОЧНИЙ ПРИДІЛ 56 КООПЕРАТИВ ДО Р.С.У.К.

У своїм часі писали ми з нагоди появи нового кооперативного закону та нового розділу кооператив поміж ревізійні союзи, про 56 кооператив, членів РСУК, яких приналежність до РСУК поставив новий кооперативний закон під сумнів. Ці всі кооперативи, між якими є такі поважні кооперативи, як „Достава“, „Народня Гостинниця“, „Рій“, „Суспільний Промисл“, „Продукція“, „Золотий Колос“, „Українське Народне Мистецтво“, „Труд“, „Червона Калина“, Видавнича Спілка „Діло“ та інші видавничі кооперативи, „Будучність“ у Тернополі й ін. були приділені у поділі РСУК-у з 1929 р. до типу „ріжних“. В 1935 р. Кооперативна Рада у Варшаві на основі нового кооперативного закону відібрала усім ревізійним союзам право ревізій над цими „ріжними“ кооперативами. Тому РСУК мав вичеркнути ці 56 кооператив зі своїх членів і вони мали перейти під контролю Кооперативної Ради у Варшаві.

Уже перед цим рішенням Кооперативної Ради Дирекція РСУК устaлила, що всі наші кооперативи, приділені в 1929 році до цього типу, можна і треба приділити до інших типів. Кооперативній Раді предложено проект нового приділу цих наших 56 кооператив. Кооперативна Рада вислала до РСУК для провірки цього проекту своїх представників, які на основі актів і документів передали Кооперативній Раді свою опінію про внесок Дирекції РСУК. Дня 22 жовтня ц. р. дістав РСУК остаточне вирішення Кооперативної Ради, яке в цілости затверджує проект Дирекції. На цій основі 56 кооператив, які мали відійти з РСУК, залишаються далі при РСУК. Деякі з цих кооператив мусять змінити в дечому свій статут.

ЦЕНТРОСОЮЗ ПЕРЕОРҐАНІЗОВУЄ СКУП ЯЄЦЬ.

Центросоюз довів уже справи кооперативного збуту яєць до гарних вислідів та заняв поважне місце серед експортерів яєць у Польщі. В 1936 р. має Центросоюз у пляні переорґанізувати доставу яєць з кооператив до їхніх осередків і ввесь скуп яєць кооператив по селах. Зміни будуть у двох напрямах. Щоб заохотити продуцентів, себто селян, до раціональної годівлі курей, введе Центросоюз у 1936 р. скуп яєць по селах **тільки на вагу**. Дотеперішній досвід зі скупом яєць на вагу по деяких районах дав дуже добрі висліди як торговельні, так і годівельні. Другою точкою цього пляну є **контракти достав яєць до кооперативи**. Контракти достав зобовязуватимуть членів доставляти умовлену кількість яєць до кооперативи й одночасно зобовязують кооперативи законтрактовану скількість кожночасно приняти.

З контрактами вяжеться **справа премій**, що їх будуть виплачувати союзи кооперативам, а ті дальше своїм членам-доставцям. Премії будуть за кількість і за якість доставленого товару. Яйця старші як 5-денні та брудні не можуть бути преміовані. В засаді плян передбачує купно яєць **лиш від членів**. Наша кооперація мусить уже раз станути на реальну підставу **оборотів лише з членами**, але з оборотів тих мусять бути і матеріяльні користи, щоби член мав наглядний доказ, що приналежність до орґанізації — це не лише громадянський обовязок, але що він (член) має з кооперативи моральну і матеріяльну користь. Контрактами будуть звязані і кооперативи зі союзами на аналоґічних правах та обовязках, як члени з кооперативами І. ступня.

ДРІБНА ОЩАДНІСТЬ У ЛЬВІВСЬКІМ ПОВІТІ.

В місяці липні і серпні ц. р. повело Товариство „Ощадність“ скріплену акцію в напрямі орґанізації сільських збірниць дрібної ощадности, головно на терені львівського повіту. До співпраці в характері орґанізатора зголосився інж. Ярослав Цімура, який, користуючись досвідом з минулорічної ощадностевої акції в зворівському повіті, повів її з великим успіхом по селах львівського повіту. Про успішність акції масової ощадности свідчить факт, що в Центробанку зложено за два місяці квоту 1.338,23 зол., з чого на поодинокі села припадає: Лисиничі 664.— зол., Миклашів 414.44 зол., Старе Село 118.55 зол., Черепинь 51.84 зол., Скнилів 59.60 зол., Дубляни 29.80 зол. Пересічна тижнева збірка з одної громади приносить 20—25 зол. Крім цього 10 сільських збірниць льокує свої ощадности в Українбанку у Винниках і одна збірниця у „Дністрі“.

ІНТЕРВЕНЦІЯ У РІЛЬНИЧІЙ ПАЛАТІ В СПРАВІ ЗБІЖЕВИХ МАҐАЗИНІВ.

Дня 14 ц. м. інтервеніювали у Президії Львівської Рільничої Палати представники „Центросоюзу“ і „Сільського Господаря“ сен. О. Луцький, д-р Е. Храпливий та інж. М. Творидло в справі збіжевих маґазинів української кооперації. Як відомо, Міністерство Рільництва урухомило деякі кредити для повітового самоврядування на будову збіжевих маґазинів. Львівська Рільнича Палата мала з цього приводу заявити свою опінію. На внесок українських радників (інж. Павликовський, дир. Луцький і дир. Творидло) устійнено в Палаті цю опінію так що: 1) повітове самоврядування може бути власником збіжевого маґазину, але має винаймити їх

у першу чергу рільничо-торговельним кооперативам, 2) що ці магазини треба ставити передовсім у повітових містах при залізниці. При цій нагоді подаю до відома, що українська кооперація вже має 12 більших збіжевих магазинів, які урухомила власним коштом. На жаль, небаром появилася книжечка урядовця Рільничої Палати інж. Суходольського про збіжеві магазини (видано накладом Рільничої Палати), в якій, на основі невірних інформацій, сказано, що магазини української кооперації за малі і тому не можуть відповісти завданню, яке призначує збіжевим магазинам Міністерство Рільництва.

Проти такої опінії п. Суходольського запротестували українські представники і подали поправні інформації. При цій нагоді ще раз поручено домагання українського зорганізованого рільництва, щоб також члени годівельних секцій „Сільського Господаря" мали право заключувати контракти на доставу безріг до бекона-рень за інші пекучі потреби українського хліборобства

УКРАЇНБАНК У СТАНИСЛАВОВІ ОСЕРЕДКОМ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАЦІЇ СТАНИСЛАВІВЩИНИ.

Дирекція РСУК рішенням з 24. вересня 1935 р. уповажнила Український Кооперативний Банк у Станиславові вести кредитово-інструкторську працю в районі банку. Відтепер українські райфайзенки цього району мають звертатися в організаційних справах до Українбанку у Станиславові, як до свого осередка.

ПРИНЯТТЯ НОВИХ КООПЕРАТИВ У ЧЛЕНИ Р. С. У. К.

Рішенням Дирекції РСУК з дня 2-го і 8-го жовтня ц. р. принято в члени РСУК такі новозасновані кооперативи: 1) кооп. „Єдність" у Магерові (пов. Рава Руська); 2) „Районова Молочарня", Базар (пов. Чортків). 3) „Районова Молочарня", Лежахів (пов. Ярослав).

ВИКЛЮЧЕННЯ КООПЕРАТИВ З ЧЛЕНІВ Р. С. У. К.

Рішенням Дирекції РСУК викреслено з членів РСУК такі кооперативи: Дня 24 вересня 1935: 1) „Українська Райфайзенка", кооп. з обм. відп. Зелена (пов. Бучач). 2) „Національне Об'єднання", видавн. кооп. з відп. уділами, Львів. Дня 1. жовтня 1935: Торг.-спож. С-ка „Український Народній Дім", кооп. з обм. відп. Судова Вишня (пов. Мостиська).

В. Л.

З польської преси.

„На Волині краще не копати".

Варшавський „Час" з 24. ц. м. (ч. 292) помістив листа з Волині під згаданим наголовком, в якому автор розвіває омани тамошньої польсько-української ідиллі, покватну льояльність населення і т. д. Стаття оперта на справді надзвичайно характеристичній, одночасно макабричній події:

КІСТЯК ЗПЕРЕД 15-ТИ ЛІТ.

„Кілька днів тому поховали у Луцьку невідомого польського вояка з великими почестями. Кістяк того вояка з рештками військового польського однострою знайшли в селі Милуші пов. Луцьк при земних роботах. Поліція устійнила, що підчас відвороту зпід Києва вояки 24. полку розійшлись по селах шукати коней. Село було ворожо настроєне, бо реквізиції тягнулись уже пять років. Коли вояк реквірував коні в Милушах, один зі селян схопив його за руки, другий селянин витягнув багнет і пробив його. Тіло вбитого закопали в лозині, в недалекому рові. В полку вписали вбитого до списку вояків, які загинули без вістки, у селі забули навіть місце, де вбитого закопали. Одначе підчас слідства виявилось, що в селі знали, хто вбив того вояка, подали їх прізвища та означили подрібно їх ролю. Пантелеймон Джума і Григорій Войтюк помандрували до вязниці, а волинський воєвода післав вінець на похорон вояка.

ОБЛИЧЧА ВОЛИНСЬКОГО СЕЛА.

Село Милуші, віддалене 6 км. від Луцька, донедавна вважали політично льояльним, бо позитивно ставилось до „Просвітянських хат", тих огнищ польсько-української приязни, які закладає влада. Згадане село брало „з ентузіязмом і масово" участь у виборах, його мешканці підписали документ з присягою синівської вірности Річипосполитій. Одночасно мешканці того села знали, що коло їх хат лежать кости польського вояка, знали назвища вбивників, але „державнотворче і правове село" промовило щойно тоді, коли прийшов поліціянт у цій справі.

ВБИВСТВО ПОЛІЦІЙНОГО АГЕНТА.

В селі Малі Куськівці, у полудневій Волині, два роки тому викрили теж припадково тайну вбивства одного селянина, який був поліційним агентом. Хлопчина пішов ловити раки, але витягнув череп людини. Опісля з ріки витягнули кістяк обмотаний колючим дротом. Тіло придержувало на дні ріки кілька осикових кілків, помазаних навмисне живицею, щоби білого дерева не можна було бачити з дна ріки. Вбили його теж селяни за те, що він був перед кількома роками агентом поліції. Вбивники сидять у вязниці за інші злочини. Після вбивства оповідали поліції, що вбитий перейшов мабуть до большевиків і там загинув за ним слід. Виявилось, що переставився на той світ. Про це вбивство не знало ціле село, але знало багато селян. Злочин легко викрити на волинськім селі. Йде про те, чи знайдуть тіло чи не знайдуть тіла. До того часу все у найкращому ладі.

ОБЛУДА ПРАВОПОРЯДКУ.

„Людські кістяки, які видобули із землі у тих обох селах, не були напевно єдиними кістяками, які доказують про істнування багатьох самосудів. Листа тих самосудів кінчиться щойно на подіях з червня ц. р. Таких таємниць дуже багато. Злочин, що його доконали спільно при пасивному, або навіть прихильному становищі більшости села, творить вузол. Він звязує. Таємниця тіла вбитого вояка, вбитого зі засідки поліціянта, таємниця, що про неї шепочуть на вечерницях, спихає село до межі нелегальности. Гріх вяготіє. Слід окупити його позваками льояльности. Вони трапляються при виборах, при державно-творчих святах, при посвячуванні памятників. Село користає з таких нагод. Опісля можна показувати чорне на білім числа, можна до такого села возити прогульки, можна його показувати як перше зерно

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 58)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Проте темні людці не переставали юдити:

„...Добре вам знати, хто вам сват, а хто брат; яких маєте послів!.. Те собі затямте на пізніший час! Прийде ще й із тими панами до обрахунку. Чому вони тут не зїдуться — жити з 200 грамів хліба і то такого, як тут дають, лиш у Відні на нашій недолі черева випасають?!

Ось з яких джерел плили таборові настрої...

Хаос дивоглядних суперечних міркувань підсилювали всілякі чутки, які всіма щілинами до табору просякали. Десь хтось утік, десь хтось проворно ошукав чуйність влади і дістався щасливо домів. Зарав відти писав. Люди мали свої умовлені шифри; прості, тому для цензури недоступні. Хочби така листівка: „Я здоров; а ти, як хочеш поздоровіти, виберися до нашого Шулика-дохтора. Він знає лічити. Будеш здоров..." Значило: „Я дома; а ти, як хочеш дістатися домів, поїдь до нашого Шулика (був це жид у Відні, що тим промишляв). Він знає добре порадити, куди втікати. Певно дістанешся додому..."

Такі рвучкі вісти ширилися блискавкою і робили свої настрої, які знову троюдники вихісновували на свій лад:

„Адже самі бачите, що мож вертатись, коли Дмитро... вернувсь і ніхто його не чіпає. Лиш тутечки вас навмисне неволять і не пускають..."

Щоправда — не без наміру, але бувало, що й посли чи інші видніші інтеліґенти у Відні безжурно теж причинювалися до розбурхування таборових пристрастей. Людиська з табору закидували їх масово письмом і проханнями; висилали депутації, домагалися, було — що й грозили порахунками в краю. Одні з щирости, інші, щоби спекатися настирливих прохачів, старалися їх сяк-так заспокоїти. Щож лекшого, як обіцяти, покликуючись на „якесь" там необовязкове приречення якогось там міністра...

Якщо дотичні особи здогадувались би, яку веремію підніме в таборі така їх нерозважлива обіцянка, булиб у своїх висловах мабуть обережніші... Але тоді всі були самостійними діячами, всі непохибними політиками. Кожний запевнював, кожний передбачував, кожний обіцював на свою руку. Лиш хід подій — їх не слухав...

Ба; і представники найвищої державної влади не були до нас щирі. Секційний міністеріяльний шеф запевнив у червні 1916. р. послів: д-ра Бачинського, д-ра Кормоша і д-ра Олесницького, що поворот виселенців до відбитих повітів: городецького, рудецького, рогатинського, долинського, богородчанського, равського, яворівського — буде негайно дозволений і посли сповістили про це заінтересованих людей. Тимчасом той сам секційний шеф запевнив на другий день представників рільничих товариств, що можуть спокійно з тих самих повітів набирати людей до сезонових робіт, бо ці повіти для повороту до пізної осени не будуть отворені.

Серед такого волозлдження зневіреного народу згори і знизу, родилися і захоплювали табор хисткі настрої а помагали їм невідрадні умовини таборового життя.

Мораль розгнуздалась. Цій найжахливішій прояві упаду духа сприяли всі обставини. Родини війною розбиті. Батьки, чоловіки, брати — мордувалися на війні. Їх жінки каралися: деякі в краю серед повені розгульного московського салдатства, інші, пірвані виселенецькою хвилею, глотилися по бараках у ріжношерстому товаристві, здебільшого без ніякої опіки, виставлені на безупинні спокуси з боку розбещених людців, що із своїми соромицькими думками, балачками і ділами не то не таїлися, а чванились. У травні 1915. відкрито в 66 бараці справжній люпанар, „зорганізований" бараковим передовиком... Ці баракові передовики „сезонові" робітники і „супер-арбітровані" вояки були в тому напрямі найгіршою язвою. Бацилями, що затроювали і нищили моральні засади народу. Вигубити їх було дуже трудно; тим паче, що управа табору до морального життя небагато мішалася. У кожного, кого було спитати, була жінка, а ні то сестра, „перва" сестра і т. д. Хто і коли мав час і обовязок це перевірювати? Берім записи до контрактів: при деяких було згори означене число жінок і чоловіків; а був наказ, щоб складаючи робітничі партії, не розбивати родин, ні односельчан.

„Як ви пишетеся і відкіля?"

„Михайло ... з ..."

Пишеся з двома молодими дівчатами.

„Вони що за одні?"

„Ця рідна, а ця моя „перва" сестра..."

„Як-же ви називаєтеся, дівчата?"

Дівчина шариться і тихим шепотом питає парубка:

„Ти на яке імення записався??"

Рідна сестра зацукалася; не знала, як називається...

(Продовження буде.)

посіву, який кинула Польща. Можна його противставляти, у своїй примітивній чистоті духа українським облудникам з Галичини", про яких проурядові українські посли з Волинського Українського Обєднання говорять з такою нескриваною вехітю. Можна говорити про те, що хотинські традиції Сагайдачного воскресли між населенням Волині. І нагло при при палковому копанні ровів видобувають кістяк польського вояк', якого вбили селяни. Про того вояка знали всі, той злочин скривали всі. Мовчанка цілого села лягла грубою верствою землі на тій могилі. Облуда правопорядку і любови до Польщі виросла на ній буйною гущавиною хопти. Щойно придадкова лопата стяла хопту, перекопала верству землі. Плитко, майже під поверхнею, знайшли трупа. Той труп є символічний. Якщо хочемо підбаддьоруватись оманами про спокійну, любовю народів надихану Волинь, якщо хочемо вірити в доцільність штучного стану, тоді є тільки одна рада: не копати. Одним ударом лопати можна догребатись до правди.

Публіцистично першорядно написана стаття „Часу" має ще один політичний висновок: перевести ревізію цілої волинської політичної системи, яка спирається на оманах та культивує омани!

За три дні італійці зачнуть новий наступ.

ЩО ОЗНАЧАЄ СПОКІЙ НА ФРОНТАХ.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. Спокій, що від довшого часу панує на всіх трьох абісинських фронтах викликує ріжні коментарі. Німецькі інформатори переконані, що до дальших воєнних подій не прийде, бо дипльоматичні розмови, що тепер відбуваються, припинять війну та під кінець грудня в Африці запанує мир. Крім цього битва стає безпредметова з уваги на мирний похід італійців у глибину Абісинії.

Зовсім інші є італійські, французькі й англійські інформації: теперішній мирний стан на фронтах треба згідно з тими інформаціями, вважати за тимчасовий, що його спричинили приготування до воєнних ділань обох сторін та безупинні дощі в Огадені.

Про абісинські приготування до бою повідомляють, що на **північному фронті рас Сеюм укріплюється зі своєю армією на північ від Макале.** Це місто буде осередком ділань на цьому фронті. Макале є справжньою столицею землі Тігре, якої губернатором італійці іменували раса Гуґсу. Воно віддалене 120 км. від Адіграту. Це місто памятають добре італійці, бо в одній із його фортець Енда Жесул майор Тоселлі боронився в 1895 р. 22 дні, опираючись багато сильнішому противникові. У цій битві майор Тоселлі зі своїм відділом згинув. Макале є досить багатим містом. Довкола міста є палати. між ін. замок Гуґси та мавзолей батька Ґуґси раса Ґуґси-Арія і останнього цісаря з тігрейської династії Ема.

На фронті Макале мабуть вже закінчилась концентрація абісинської армії.

ПЕРЕД ІТАЛІЙСЬКИМ НАСТУПОМ.

Згідно з італійськими інформаціями на фронті Сомалі й Огадену ген. Ґраціяні підготовляє великий наступ. Абісинці підготовились до тієї битви. Абісинські війська зайняли долину ріки Вебі Скібелі на просторі 160 км. на північний захід від Каляффо. **З підмогою цим військам іде з Джімми рас Деста на чолі 150 тис. своїх вояків, що рвуться до бою.** Щодня іде по 24 км.

Покищо біля Ґорагеі абісинським військам приказали затроїти всі криниці, якби вони не могли їх оборонити перед італійським наступом.

„АБИСИНІЯ ВЕДЕ ВІЙНУ".

АДДІС-АБЕБА 25. 10. ПАТ. Европейська дипльоматична акція не має тут ніякого помітного впливу. В міродатних колах уважають, що ця акція вже скінчена і що значіння мають тільки діла. **В цих колах підкреслюють, що Абісинія тепер веде війну і доки італійські війська є на абісинській території, не можна говорити про ніякі переговори.**

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ НАСТУП 28. Ц. М.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. З англійських джерел повідомляють: Кружляють поголоски, що в 13-у річницю походу на Рим, це є **28. ц. м. італійці зачнуть новий наступ на північному фронті у провінції Тігре,** де багато абісинських „расів" (місцевих абісинських начальників) перейшло до італійців.

На південному фронті змоторизовані **війська ген. Ґраціяні посуваються з Уаль-Уаль в північно-західнім напрямі на Сасабенег.** Сасабенег є поважним осередком на ріці Фафан, що віддалена 200 км. на південний схід від Гаррару.

Кореспондент Райтера здогадується, що на теренах між Уаль-Уаль і Сасабенег італійці не зустрінуть поважного опору абісинців.

В Аддіс-Абебі кружляють непотверджені поголоски, що італійці вживають трійливих ґазів і що комендант південного фронту **Насібу як репресію наміряє затроювати криниці**

70-тисячна армія з мін. Мулюґетою на чолі йде в напрямі Дессіє.

В Аддіс-Абебі офіційно заперечують вістку будьтоби італійці знову зайняли Макале.

АБІСИНЦІ НЕ ПЕРЕЙДУТЬ ДО НАСТУПУ.

АДДІС-АБЕБА, 25. 10. ПАТ. Абісинський уряд продовжує воєнні приготування, вважаючи, що дотеперішні операції були тільки сутичками. Бранка триває безперервно. Абісинці, як твердять, старатимуться виперти італійців з краю, але не перейдуть до наступу.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. **З Асмари повідомляють, що маршал Бадольо на днях вернеться до Риму.**

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ВЕГІБ ПАШОЮ Й АБІСИНСЬКИМИ КОМАНДАНТАМИ.

РИМ, 25. 10. ПАТ. „Пополо ді Рома" у телеграмі з Бербери подає, що між Вегіб Пашою й абісинськими командантами істнує поважне непорозуміння у звязку з переможним походом італійців вдовж ріки Вебі Шібелі. Вегібові Паші закидають, що його тактичні пляни лихі. Колишній турецький ґенерал оправдує свій неуспіх недостачею летунства та примітивною інформаційною службою. Цим конфліктом зацікавився навіть сам негус, який щоб заспокоїти абісинських вождів та забезпечитись перед тим, щоб вони не перейшли до італійців, рішив відкликати Вегіба Пашу. Незалежно від цього цісар обіцяв расові Насібу вислати ескадру літаків.

НЕВДАЧНИЙ НАПАД АБІСИНЦІВ.

РИМ. 25. 10. ПАТ. Щоденники повідомляють **що 1000 войовників раса Сеюма напало на передні італійські стежі на захід від Аксума та цей маневр не вдався й абісинці з кривавими стратами відступили.** Італійські літаки здоганяли ворога й устійнили, що війська раса Сеюма сконцентровані над рікою Ґгек.

З української преси.

„Громадський Голос" про „Діло" і „Діло" на ділі.

В останньому (41-му) числі „Громадського Голосу" з 26-го ц. м. находимо під наг. „Знак часу" цілу статтю, що бідкає над „Ділом" та іншими украніськими часописами, які нібито свідомо оминають політичні справи, заповнюючи шпальти та сторінки описами льокальних свят.

Від півтора місяця набрала наша буржуазна і клерикальна преса зовсім іншого зверхнього вигляду, як його мала давніше. Візьмім для прикладу „Діло". Від довшого часу кожне число „Діла" є заповнене довжезними статтями з описом всяких 10-літніх, 15-літніх, 20-літніх і т. п. ювилеїв читалень Просвіти, кооператив, лугових виступів, місій і т. п. Бувають такі числа, в яких ці описи займають навіть цілі сторінки ґазети.

Розуміється само собою, що ми не є противні тому, щоб у щоденній пресі реєструвати всякі, хочби найдрібніші факти з поступу нашого життя в кожній ділянці, в тім також з ділянок: просвітної, кооперативної, спортової, мистецької і т. д. Навпаки, *ми з радістю зустрічаємо кожний прояв народнього руху в цих ділянках.* Алеж ми є того погляду, що в щоденній пресі не можна посвячувати *цілих* сторінок чисто *механічному* описові таких стереотипно подібних до себе суспільних фактів, якими є всякі „посвячення угольних каменів", „ювилейні торжества" читалень або кооператив, чи спортові виступи одного товариства. А таким саме матеріялом тепер заповнені стовпці „Діла" та інших ґазет, що стоять під впливом ундівсько-клерикального табору. Що це не є ніяка пересада, можна переконатися, коли переглянути комплет „Діла" за вересень і жовтень ц. р.

Не можна припускати, що це все є припадковим явищем; навпаки, треба думати, що це є плянова акція цієї преси.

Коли шукати за якимсь розумним змислом цієї акції, то можна знайти його тільки в двох можливих цілях: з одної сторони цей спосіб редакції має відвернути увагу читачів від інших питань нашого життя. Тому, що ця преса займається від того часу дуже виїмково політичними питаннями, то треба припускати, що якраз вона намагається відвернути увагу своїх прихильників від політичних питань. З другої сторони ця преса хоче, очевидно, дати цим до пізнання, що властиву *політику треба відсунути на другий плян,* а вдоволитися лише ювилейними святами читалень, кооператив і т. п.

Далі автор статті впевняє, що за шість останніх тижнів „Діло" тільки одиноєдиний раз писало про політичне життя в краю, арештою про все політичне мовчить.

Прочитали ми той докір і збентежилися. Вглянули до комплету „Діла" і взяли до рук останні 14 чисел, — не за шість тижнів, а лише за два останні тижні. І здивувалися ще більше: цим разом те здивування торкається хисту шановного автора статті „Громадського Голосу" — читати українські ґазети. Ось список вступних статтей „Діла" за останні два тижні, себто тих статтей, які своїм передовим місцем підкреслюють повагу порушеної теми: „Державний устрій Польщі і українська національна політика" (12-го ц. м.), „Польські парляментарні установи й українська національна політика" (13-го), „Кляса суспільности про яку мало хто знає" (про форналів, 14-го), „З нагоди Педагогічного Зїзду" (15-го), „Вибори до воєвідських рад і воєвідських виділів" (16-го), „Чи можлива спільна парляментарна репрезентація?" (проти „певняків", (18-го), „За конструктивну творчу силу" (про українських службовиків, 19-го), „Саля" (про потребу „Українського Дому Культури" у Львові 20-го), „Громи над Православною Церквою" (21-го), „Не викликуйте примарів війни!" (проти польських листопадових парад, 22-го), „Мовчазний ювилей" (про погідну ситуацію Православної Церкви, 23-го), „Загальне домагання: амнестія" (24-го), „Власники готівки і можливости конюнктури" (25-го). Єдина тема порушена „Ділом" в останніх двох тижнях, на передовому місці, яка не торкалась безпосередньо украніського життя, та всеж торкалась його посередньо: „Симпатії до Абісинії та українська проблема" (17-го ц. м.). Зазначимо, ще що два дні тому цілу 3-тю сторінку присвятило „Діло" фаховому обміркуванню загрозливого молочарського законопроекту.

Коли „Громадський Голос" — врештою зовсім справедливо — підкреслює, що тепер „політикою є... взагалі всі ділянки життя", то дозволимо собі спитати: котра з вичислених вгорі вступних статтей „Діла" не торкається політики? І навіщо впроваджувати „баламуцтво" ширенням цілком неправдивих вісток про характер „Діла", яке нібито тенденційно оминає політичні теми?!

Ювилей о. Вол. Громницького.

В неділю 20. жовтня ц. р. відсвяткувало українське тернопільське громадянство ювилей 50-літнього священства свого сорокслітнього пароха, о. крилошанина Володимира Громницького. Свято розпочалося в год. 8. рано Службою Божою для шкільної молоди, яку відправив у парохіяльній церкві о. кат. **Стасюк**; співав гімназійний хор під управою директора гімназії Рідної Школи п. **Омеляна Бачинського** і грала гімназійна орхестра під управою проф. **Криха**.

В год. 9. рано привезли автом о. Ювилята найповажніші священики: о. кан. **Михайло Світенький** з Лаличина, найстарший колишній сотрудник Ювилята **о. сов. Гарасимович** з Терпилівки і місцевий кат. **о. сов. Тимотей Сембай**. На церковному майдані при Руській вулиці зібралося дуже численно місцеве громадянство з процесіями з інших церков під проводом духовенства. У тріюмфальних воротах, прикрашених зеленню і національними прапорами, привитав Ювилята іменем парохіян поважний, сивий як голуб міщанин п. **Степан Кучерський**, опісля від духовенства при вході до церкви теж колишній сотрудник Ювилята о. декан **Лев Кочій** з Бережниці Великої. Співану Службу Божу з діяконами відправив як целебранс Ювилят у сослуженні духовенства, між ними о. кан. Михайла Світенького й о. сов. Гарасимовича. Співав хор „Тернопільського Бояна" під управою п. Майковського. Відповідну проповідь у навязанні до свята Покрови про значіння духовного стану та про заслуги Ювилята для церкви виголосив **о. Тимотей Сембай**, а при кінці Богослужби тернопільський декан **о. Йосиф Грицай** з Чернихова. Схарактеризувавши діяльність Ювилята як священика і громадянина, висловив він Ювилятові щирі побажання від духовенства і вірних.

В год. 1. впол. відбулася в салі Міщанського Братства академія в честь Ювилята, що розпочалася співом церковного мішаного хору під управою дяка **п. Шутовського.** Дальше співав дитячий хор захисту Сестер Служебниць, потім були відповідні декламації одної дівчинки й одного хлопця та вручення від дітвори великої китиці живих квітів. З черги **проф. Павло Дяків** виголосив обширний, гарний формою реферат. Згадавши, що тернопільську парохію дотовано актом кн. Конст. Острожського з 1570 р. спімнув проф. Дяків за Збірним Літописом про тернопільського пароха о. Авраама з часів Богдана Хмельницького, що відограв видну ролю у народньому русі в 1648 р. на галицькому Поділлі. Згадав дальше про тернопільського пароха з другої половини 18. стол. о. Пантелеймона Антоновича, що ніс жертвенну поміч і потіху своїм парохіянам у часі страшної морової зарази у Тернополі в 1770 р., коли вимерла велика більшість вірних, а свідками цієї страшної пошесті залишилися до нині два камяні хрести: один недалеко нового цвинтаря, другий при кінці вул. Дороша.

На переломі 18. і 19. стол. замітними парохами Тернополя були о. Олекса Ганкевич і його наслідник о. Андрій Січинський, що репрезентував гідно свою парохію в часі російської займанщини Східного Поділля від Стрипи по Збруч у рр. 1809—1815. Вкінці згадав теж і про довголітнього заслуженого пароха о. Михайла Білинського, прашура численної колись на Поділлі священичої рідні Білинських, що з парохіянами пережив кілька страхітливих пошестей холери в 1830, 1848 і 1855 р.; загальну пожежу міста в 1832 р. і якого заходами збудовано теперішню т. зв. монастирську церкву (нині віддану до ужитку оо. Редемптористів) у 1830—1837 р. та стилеву дзвіницю при ній у 1859 р.

До цієї низки заслужених парохів Тернополя належить і Ювилят о. Володимир Громницький, при своїх 74 літах ще сьогодні живий і здоровий чоловік. До Тернополя прийшов він молодим сотрудником у 1890 р., по трьох роках обняв адміністрацію парохії по смерти о. Василя Фортуни, опісля в 1895 р. став парохом.

Не багато було українських установ у Тернополі у часі приходу о. Вол. Громницького — Руська Бурса (1873), філія „Просвіти" (1875), Бесіда (1884), складниця Народньої Торговлі (1884) і відновлена фундація кн. Конст. Острожського (1886). Нині тих установ десятки, з багатьох з них свое оснування й устрій завдячують о. Вол. Громницькому. Він був між іншим основником (1899) Українського Кооперативного Банку і його понад 30-літнім начальним директором, а сьогодні головою надзірної ради. Був основником (1891) і теж довголітнім головою Міщанського Брацтва та основником (1910) кооперативи „Будучність", з відомою фабрикою паперців і туток „Калина", котрої від початку був заступником, а від 1918 р. і досі є головою надзірної ради. Розбудував теперішню Українську Бурсу ім. о. Андрія Качали, придбавши від нього на це фонди. Працював і працює досі активно у ріжних наших місцевих установах; між іншими був довший час заступником голови філії „Просвіти".

Дбав теж як діяльний душпастир і про добро та розвій церкви. Його заходами віднозлено всі три міські церкви та церкву в Янівці й вибудовано перед світовою війною муровану церкву в Гаях Великих. З ріжних причин, головно внаслідок війни і повоєнного лихоліття, не вдалося о. Вол. Громницькому зреалізувати його задушевної мрії — вибудувати велику церкву в місті, для якої перед війною придбано площу при вул. Міцкевича при чинній допомозі митр. Шептицького. На цю ціль о. Вол. Громницький збирав фонди, за які вже по війні закуплено і звезено будівельний матеріял на фундаменти. Дбав теж і про духовно-релігійне життя парохії, завів лад і точність у богослуженнях та оснував ріжні церковні брацтва й товариства, за що і став почесним крилошанином Митрополичої Консисторії у Львові.

Діяльний був о. Г. також як член міської ради (понад 40 літ!) і кожному йшов з радою і допомогою, за що придбав собі поважання і симпатії також у поляків та жидів. За свою громадянську, церковну і національну працю потерпів о. Вол. Громницький від російської влади, котра його в 1915 р. приарештувала і вивезла на заслання до Перми, відки вернувся щойно по вибуху революції з кінцем літа 1917 р. По повороті до краю взявся о. Вол. Громницький до дальшої праці, у якій не спочиває і досі та може бути ще й нині прикладом для інших.

Після реферату о. Іван Пасіка відчитав **привіти** з побажаннями для Ювилята. Такі привіти прислали: митр. Шептицький, оба львівські епископи Бучко і Будка, ректор Богословської Академії о. Сліпий, духовенство деканатів тернопільського, микулинецького, грималівського, скалатського, новоселецького і збаражського, кількадесять установ з Тернополя і Гаїв Великих, рідня та багато приватних осіб — священики і світських зі Львова й цілого краю. Усіх привітів було понад 90.

Свято закінчив мужеський хор „Тернопільського Бояна" в супроводі орхестри Музичного Інституту ім. М. Лисенка під управою **проф Криха.** Накінець зібрана публика в числі около тисячі осіб з усіх верств населення відспівала Ювилятові „Многая літа".

Увечорі відбулися в салях „Української Бесіди" товариські сходини інтелігенції і міщанства зі спільною вечерою, до якої засіло коло сто осіб. На почесному місці засів Ювилят з подругою, біля них сеніор нашого духовенства в Тернопільщині, 78-літній, але завжди при гуморі, о. кан. Мих. Світенький і місцевий ігумен оо. Редемптористів о. Породько. Присутнього Ювилята привитав довшою промовою від громадянства посол д-р *Степан Баран*, згадуючи про його громадянсько-політичну працю на терені міста у міській раді і як кандидата на посла до парляменту в 1907. р. коли дістав найбільше голосів в усіх кандидатів і перепав щойно у стисліщому голосуванні в користь жида Галя — між іншим завдяки агітації за жидом польського духовенства. Опісля *о. кан. Світенький*, підносячи значіння жінки у житті і праці священика, теплими словами згадав і про достойну подругу Ювилята. Обом промовцям відповів Ювилят, згадуючи і тих, що від нас відійшли на завсіди, а які своєю працею в останньому півстолітті причинилися до національного освідомлення й організації Тернополя. При співі пісень і товариській гутірці протягнулася вечеря до півночі. Вечір цей залишив дуже миле враження. До вдачного влаштування цілої вечірної імпрези причинилися головно труди пань Хомової, Будної, Софії Городиської, Пасікової і Леньової.

Накінець слід іще згадати, що тернопільський воєвода п. Дзєвалтовський Гінтовт прислав Ювилятові окремого листа зі щирими побажаннями з нагоди ювилею.

Акт обвинувачення в справі вбивства мін. Перацького правосильний.

Оборонці обвинувачених у розправі за вбивство мін. Перацького внесли до суду подання, щоб на розправу покликати кільканацять свідків. Обв. Лебідь і Рак домагаються, щоб покликали кількох гуцулів із прикордонної смуги та з Закарпаття, які ствердилиб їх злібі. Речинець до внесення спротиву проти акту обвинувачення вже минув, тому акт обвинувачення став правосильний.

Промова віцепремєра Квятковського.

Віцепрем. Квятковський, у своїй промові, яку виголосив на засіданні соймової буджетової комісії, зясував головні засади політики уряду у справі уздоровлення фінансового положення держави, що їх накреслив уже у своїй промові прем. Косьцялковський. Віцепрем. Квятковський підкреслив, що **промисл і торговля у Польщі занепадають.** З цього завороженого кола слід шукати виходу. Чудодійного виходу нема. Зате є обмежені матеріяльні засоби і такі самі способи дії. Віцепремієр підкреслив, що не є вopoгом закордонного капіталу, але кращу майбутність Польща мусить здобути сама. Ні інфляція і дефляція не поможуть Польщі. Хорий організм вимагає богатьох операцій. Позички принимать консумційну спроможність. Не час тепер на нові внутрішні позички, бо їх прийшлось би і так стягати від урядовців. Не можна теж за багато обмежити видатки.

ЛІК НА НЕДОБІР БУДЖЕТУ.

Буджетовий недобір можна буде побороти ось так: 1) Уряд введе надзвичайний податок від винагороди у висоті 7 до 20 відсотків (його заплатять державні урядовці) і 4 і пів до 16 відсотків від винагород, від яких платиться доходовий податок; 2) Доходовий податок будуть платити при забезпечених доходах від 1.200 зол. (дотепер від 1.500 зол.), і при незабезпечених від 1.500 зол. (дотепер 2.500 зол.). Доходовий податок від платень буде доходити в деяких випадках до 60 відсотків, а навіть і більше. З цього податку держава сподіється 160 мільонів прибутку; 3) Кризовий податок від доходового податку уряд підвищить; 4) Публичного гроша не буде уряд вживати на інвестиції; 5) Якщо в одній родині є кілька посад і платень їх скасують.

СПЛАТА ДОВГІВ У 33 РОКАХ.

Одночасно уряд опрацьовує програму, згідно з якою закордонні і внутрішні довги можна буде сплачувати в 33 роках. Пізніше уряд подумає теж над поправою буття урядовців.

ОЖИВЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ.

Крім того уряд опрацює програму оживлення господарського життя. Уряд розуміє, що новий доходовий податок буде великим тягаром для державних урядовців. Тому **обнижить комірне при менших помешканнях на 15 відсотків. Скасує льокаторський податок** від одно і двокімнатних помешкань і створить спеціяльний фонд для віддовження державних урядовців. Щоб облекшити долю селянства уряд **зменшить грунтовий податок, дорогові оплати і скасує копиткове.**

КАТАСТРОФИ.

ВЛАДИВОСТОК, 25. 10. ПАТ. Нагальний буревій знищив м. Пайрково на Дал. Сході. Вихор спричинив багато пожеж. Телеграфічна комунікація перервана. Матеріяльні втрати величезні, від громів згинуло 5 людей.

РИМ, 25. 10. ПАТ. Біля м. Вальдінову (Італія) наслідком тріснення гуми впало авто в проваллля. Всі пять подорожніх згинули.

НОВИНКИ.

— **Найелегантніші мужеські одяги** з матеріялів власних або повірених виконує на догідних умовинах першорядна кравецька робітня **М. Бруднець**, Львів, Галицька 3. І. п. 572 1—5

— **Одинока українська фабрика футер** „Хром", Пр.-Торг. Спілка з о. п. у Львові, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всілякого рода футряні шкірки, як також приймає до крашення і перерібки уживані футра.

— **Тягнення льотерії Відділу У. Ц. К. у Львові.** Тягнення виграних льотерії Відділу Українського Центрального Комітету у Львові відбудеться 3-го листопада ц. р. в год. 17-ій в салі „Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22. Білети на цю льотерію можна ще набувати в книгарні Шевченка в Ринку та у курзорів. Просимо П. Т. Громадянство взяти масову участь в цій льотерії. — **Управа Відділу У. Ц. К. у Львові.**

— **„Українська порцеляна".** Відчит на цю тему виголосить у серії викладів Українського Т-ва Прихильників Мистецтва проф. Вол. Січинський в суботу 26 ц. м. в салі Української Бесіди. Початок в год. 6. веч. Вступ за добровільними датками.

— **„Академічні Вечорі".** В неділю 27. ц. м. в салі „Української Бесіди" у Львові (вул. Рутовського ч. 22) відбудеться виклад о. д-ра Г. Костельника на тему „Проблема вічности". Початок в год. 18. — Того самого дня у Станиславові буде мати виклад д-р М. Чубатий на тему: „Роля унії в житті української нації", в салі Народньої Торговлі. Початок в год. 18. — Оба виклади відбуваються в рамах „Академічних Вечорів", улаштовуваних у Львові Богословським Науковим Товариством, а у Станиславові Філією Т-ва „Просвіта".

— **Велике свято на Знесінні Новому.** Посвячення угольного каменя під будову церкви й захоронки на львівському передмісті Знесіння Нове відбудеться в неділю 3. листопада ц. р. Докладну програму подамо безпосередньо перед святом.

— **„Гори говорять"** — це наголовок песи Романа Антоновича і Зенона Тарнавського, що є вільною перерібкою роману Уласа Самчука тої самої назви. Песу „Гори говорять" виставить театр ім. Тобілевича, що в перших днях листопада приїде знову до Львова на кілька вистав.

— **Шовінізм у Львівській Обезпечальні.** Повідомляють нас, що настоятелька поліжничого відділу у Львівській Суспільній Обезпечальні відмовила 20. ц. м. своїх інформацій дотично охрещення дитини п. Перепелиці в греко-кат. обряді, бо, мовляв, діти, уроджені в Обезпечальні, хрестить тільки священик римо-кат. обряду. Подібні нарікання на відносини в Сусп. Обезпечальні реєстрували ми вже нераз. Чи не можна цьому зарадити? Адже вже в головному шпиталі у Львові відносини під цим оглядом зовсім инакші!

— **Вийшли на волю.** Із підгаєцької вязниці вийшли на волю 23. жовтня брати Будні й Іван Головка з Вербова. У слідстві просиділи вони 3 і 4 тижні.

— **Як це назвати?** На новинку під повищим наголовком у „Ділі" з дня 5. ц. м. дістаємо вияснення, що письмо таке фактично з волосного уряду в Найдорфі вислано, а підписав його тамошній війт не доглянувши, що в дні 27. 9. припадало свято Воздв. Ч. Хр. Отже згаданий війт не мав наміру образити чи спровокувати релігійні почування гр.-кат. парохіяльного уряду в Стебнику, тимбільше, що цей війт є сам українцем і належить до віруючих. Та на письмо це — візвання відробити шарваврок — внесено до тогож волосного уряду відклик в польській мові, підписаний: кс. Пйотр Мекелита, гр. кат. пробощ. Отже в свою чергу питаємо: Як це назвати?

— **Знаменитий голова фінансової комісії.. Братів Альбертинів.** „Комітет Обивательскі Розбудови Закладу Виховавчего Браці Альбертинув" у Львові видав відозву про збірку грошей. Відозва зазначує, що виховне заведення Братів Альбертинів опікується бездомними дітьми і що ця акція має чисто харитативний характер. Все в порядку. Але ось зі здивуванням бачимо підпис: „Міхал Бачиньскі, пшев. Ком. фінанс.". — акуратно голова ніякої іншої комісії, лише фінансової. Якщо той Міхал Бачиньскі ідентичний з Міхалом Бачинським з „Народнього Дому", то треба висловити подив для орієнтації Братів Альбертинів, що найшли такого знавця фінансових справ: оголошена вже вдруге ліцитація Білки і Костенева та задовження на півтора міліона золотих збірного маєтку „Народнього Дому", відкриває перед Братьми Альбертинами світлі перспективи. Дуже добра фірма, щоб жертводавці мали повне довіря.

— **Про відпустки треба старатись заздалегідь.** У справі виїзду умових робітників зі Львова на будучу відпочинкову відпустку до лічниць бувшого ЗУПУ треба вже тепер вносити подання до суспільної обезпечальні у Львові. До подань залучити посвідку працедавця, що робітник у нього працює та про висоту платні. Подати треба теж речинець будучої відпустки. Справи ці полагоджує Виділ чинитьб суспільної обезпечальні у Львові при вул. Шпитальній ч. 1.

— **Державне свято Чехословаччини.** Консулят Чехословаччини у Львові не буде урядувати у понеділок 28. жовтня ц. р. тому, що цього дня припадає державне свято. Консуль Чехословацької Републики буде приймати приятелів Чехословаччини і членів чехословацької кольонії у домівці консуляту при вул. Уейського ч. 4 від год. 11—13 вполудне.

— **Львівська хроніка.** У пятницю поліція арештувала Маврикія Герцберґа, м-ра математики, який з одним з асистентів вів підготовні курси. Арештований порозумівся з двома возьними політехніки, які за винагородою викрадали теми, що їх приготовляли професори. — В поїзді між Львовом і Вибранівкою помер 28-літній Йосиф Люстіґ, якого рідня забрала зі шпиталю до дому до Борщович пов. Рогатин. — У четвер трибунал у Львові під проводм судді д-ра Льокера скасував вердикт суддів присяглих, які одноголосно заперечили вину Еви Риклінської, обвинуваченої в убивстві нешлюбної дитини. — Львівський суд засудив міжнароднього злодія в Лодзі Кона на рік вязниці за крадіж у Львові зперед 9 років. Половину кари суд подарував на основі амнестії.

— **Кара за шапки з робітні українських інвалідів.** Староство в Сяноці покарало 32 громадян із Прилук карою до 50 зол. або 10-денним арештом за це, що ходили в шапках із робітні українських інвалідів у Львові. Покарані відкликалися до суду і після двох розправ суд покарав Онуфрія Чуру та Івана Бабяка карою по 5 зол., а решту, 30-х, карою по 2 зол. Суд приняв, що засуджені носили шапки для демонстрації. Всі засуджені внесли відклик.

— **За вбивство тестя.** Дня 6. травня ц. р. в Карові к. Угнова побив Микола Леуш свою жінку Христину, яка хотіла йти на забаву рекрутів, що відїзджали до війська, хоч перед двома тижнями померло їм двоє дітей і батько Леуша. На поміч доньці прибіг її батько Стефан Бурин і його син Дацко. На поміч Миколі Леушові прибіг брат Семен. Підчас взаїмної бійки Микола Леуш сокирою розбив голову тестеві так, що цей за якийсь час опісля помер. У четвер 24. ц. м. станули оба браття Леуші перед трибуналом і суд засудив Миколу Леуша на півтора року вязниці. Семена Леуша на внесок оборони увільнив. Предсідником трибуналу був суддя Децовський, обвинувачував прок. Джуржинський, боронив адв. д-р **Лев Ганкевич.**

— **Краєва хроніка.** В селі Лозині коло Янова Качинський з братом напав на свого тестя Йосифа Пажуна і вбив його. Причиною душегубства були непорозуміння за грунт після смерти жінки Качинського, який тесть хотів відобрати. — Поліція арештувала Данька Жолотка і Пилипа Жолотка та Луця Маньковського, всіх з Нетреб пов. Рава Руська за напад на хату Яцка Незрости, якому забрали 100 зол. і за грабунковий напад на Шаю Шпетнер, якій відобрали 735 зол. — У Мшані пов. Городок арештувала поліція Василя Островського під замітом, що він стріляв до Прокопа Бальцера. — В ночі зі середи на четвер невідомі справники вломились до хати Рифки Меллер у Посаді Яслиській пов. Сянік, стероризували Мелерову, тяжко ранили її сина, який став в обороні матері і забрали 10 долярів. Поліція арештувала Петра і Василя Савчуків з Волі Нижної пов. Сянік тому, що на їх одежі знайшла сліди крови. — 21. X. ц. р. в загороді о. І. Гнатова, пароха Силави пов. Збараж, згорів шпихлір зі збіжем і стирта соломи. Шкода сягає 1.400 зол. — У Кутківцях пов. Тернопіль пожежа знищила стодолу зі збіжем Марії Котловської і стайню Ф. Воєводи. — На берегах Дністра на просторі 3 км. стали сипати вали, щоб забезпечити село Долге біля Товмача перед виливами. Працює около 100 робітників і 15 підвод. — У Липівці коло Яслиськ, сяніцького повіту, підчас бійки на весіллі пострілено 28-літнього Степана Варянка. Пів години пізніше згоріли будинки Ілька Варянка, батька пострілєного Степана. Поліція арештувала двох підозрілих у підпалі та пострілєнні. — У Станиславові брати Йосиф і Володислав Рудніцькі в спорі за паркетову танечницю побили тяжко Вол. Загайкевича. У дуже тяжкому стані Загайкевича відставили до шпиталю. — У Підмихайлі (Калущина) арештувала поліція Ів. Возняка, який знущався так тяжко над своїм 8-літнім пасербом, що той помер. Трупа вкинув Возняк у гноївку. — Станиславівський суд засудив на рік вязниці 50-літню Анну Кармеліту з Татарова за це, що намовляла свою служницю Розалію Чучман до самогубства, тому що мала від її сина дитину.

— **Для охорони слонів.** У північній Родезії переведуть статистику всіх живих слонів. Зроблять це для наукових та економічних цілей. Слоні заступають там коні, авта та залізницю. Крім цього підчас необережних ловів гине їх забагато.

— **Душогубство і самогубство між духоборами в Канаді.** В духоборській кольонії в Арді, Саскечеван (Канада) дійшло 16 вересня до душегубства і самогубства. 66-літній Фред Стрелов застрілив Василя Стрелова, опісля поважно скалічив Михайла Семенова, свого зятя. Фред Стрелов вернувся на свою фарму і там скінчив самогубством. Стрілянина була закінченням кількалітньої сварки за фарму. Василь Стрелов купив фарму у Фреда. Хоч їх призвища однакові, вони були собі чужі. Василь не платив умовлених сплат за фарму і недавно справу розглядала рада для полагоджування довгів. Заки дійшло до вирішення Фред вимагав у Василя третину збору, як своєї пайки. Василь відмовився. Прийшло до гострої сварки і Фред відійшов у злости. В понеділок, 16 вересня, він заїхав знову до Василя, який молотив машиною пшеницю. Не говорячи нічого, він стріляв до хвилево похиленого Василя, опісля стріляв до Семенова, що стояв на молотільні. Семенов упав, але старик обійшов машину і ще раз до нього стріляв. Робітники, що були при машині, повтікали.

— **Оживлена вистава.** 25 квітня відкрили у Венеції вистави творів Тіціяна. Є там твори великого майстра з усіх великих музеїв у всьому світі. Досі було на виставі 180.000 відвідувачів з чужинців найбільше французів та американців.

— **Смерть англійського фізика.** У дорозі з Франції до Англії помер у 89 р. життя визначний англійський фізик Мак-Ленен. Підчас війни винайшов він апарат, що відкривав підводні човна т. зв. ультра-звуками. Він перший добув гелій у такій скількости, що можна його було використати у промислі. Тепер гелієм наповнюють дирижаблі, бо кисень більше небезпечний.

— **Маняк палить дитячі візки.** Поліція у Бронксі на передмісті Ню Йорку, не може розвязати одної загадки: Як то за два останні місяці, згоріло десять дитячих візків, що їх звичайно полишають мами під сходами мешкальних домів, коли самі йдуть на вищий поверх? У двох випадках вогонь загрожував будинкам, де мешкає кількадесять родин. Поліція думає, що візки підпалює якийсь маняк, але не можна його досі приловити.

— **Вино у бляшаних коробках.** Каліфорнійські власники винниць, що мають у Ню Йорку „Винний Інститут з Каліфорнії" приготовляють продажу вина в бляшаних коробках на лад інших консервованих земельних продуктів. Вони надіються поширити в той спосіб вино по цілій Америці, як досі поширилось пиво. Ліпші роди вина будуть продавати і надалі у пляшках.

— **Міліярдер утікає від популярности.** До Ню Йорку вернувся із свого літнища на Фльориді Джон Рокфелер. Тисячна юрба зібралась перед його домом, щоб його привитати і побачити, як виглядає міліярдер. Рокфелер утік перед цими гістьми — автом із швидкістю 100 км. на годину.

— **Воротар церкви меценатом.** Цими днями помер воротар славної церкви Фрарі у Венеції, Томазо Мюльонаро. Продавав він туристам білети вступу, щоб оглянули в цій церкві ікони Тиціяна та Белліні і з цих грошей зібрав маєток. Як великий знавець мистецтва записав він товариству опіки красного мистецтва у Венеції свої збірки, а гроші для бідних парохіян своєї церкви.

— **Цікава секта.** Ґазети містять фотографію 8-літнього хлопця, Карлтона Нікольса з Лін, Масачузетс. Він ходить до третьої кляси народньої школи і підчас патріотичних вправ не хоче віддавати почестей американському прапорові. Коли його питали, чому він відмовляється сповнити звичай школярів, Карлтон відповів: „Це знати мя діявола". Для пояснення сказав, що так йому говорили його родичі, які належать до секти „Свідки Єгови". Уряд не знає, що з ним зробити.

— **Кіно в Адуї.** У цьому місті італійці зорганізували першу кінову виставу для тубільців. Тубільці на вид людей на екрані почали сміятись. Достойники та провідники налякались гадаючи, що це тіні покійників. Маневри на екрані та маніфестації зацікавили глядачів.

— **Форд молодший і Рокфелер молодший за тверезістю.** Джон Д. Рокфелер (молодший) і Едсел Форд (молодший) приготовляють кампанію за поширенням тверезости в Америці при допомозі „Ради Тверезости", яку щойно заснували. Вони будуть уладжувати лекції та видавати книжечки і брошури за тверезістю, але не будуть вести нової кампанії за видаванням прогібіційних законів, як це було перед заведенням прогібіції. Це буде чисто освітня пропаганда для кожної людини зокрема. Вона триватиме 10 літ.

— **Жиди рятують протестантський журнал.** Двотижневик „Черчман", орган епископальної церкви в Америці, програв процес з одним фільмовим товариством і має заплатити 10.000 доль. відшкодування. Якщоб це сталося, журнал перестав би виходити. Жидівський рабін д-р Гольдштайн, рішився зорганізувати збірку між жидами, щоб заплатити відшкодування і врятувати журнал від упадку за те, „що за ввесь час свого довгого існування зробив він важні прислуги для поширення релігійного життя в Америці".

— **Можна ходити по воді.** Мрія великих учених і поетів — здійснена. Можна ходити по воді власними ногами, вдягнувши на них совги. Такий винахід зробив 34-літній німець Ернст Найман, пройшовши чотири години по Балтійському Морі. Навіть коли вода сильно хвилюється, можна на цих совгах без великих труднощів утриматись. Найман вибравшись із Пенемінде, на Узедом, за чотири години дійшов до острову Рюген із зовсім сухими ногами. Цей винахід має величезне значіння для спорту і при корабельних катастрофах.

— **Кінець румунського бандита.** У Букарешті перевозили вчора поліцаї відомого бандита Ткачука до його хати, щоб там списати протокол, як він убивав і ховав свої жертви. Він признався до 18 душегубств і до того, що людей сховав під долівкою своєї хати. Ідучи до вязниці Ткачук пробував утекти, вискочивши із карети. Хоча мав він на руках пута, зручно почав ними вдаряти поліцая. Якби не другий поліцай, Ткачук був би втік, хоч і ранений. Дітавши но[ві] кулі в плечі, впав мертвий.

— **Ріжні вістки.** Цими днями зробили спробу в Америці з першим літаком, який полетів сам, кермований радіовим компасом. — У Ню-Йорку відкрили „музей жаху" для автових катастроф; кожного, кого покарають за неправильну їзду автом силоміць поведуть туди, щоб бачив, як виглядають жертви катастрофи. — У Вашингтоні помер у 91 р. життя відомий північний дослідник ген. Грілі. — Зїзд 19 студентських клюбів в Оксфорді висловився більшістю 327 голосів проти 123, щоб супроти Італії застосувати не тільки економічні, але і воєнні санкції. — У Ленінграді за наказом ленінського совіту зняли орли та корони з т. зв. Троїцького мосту, що йшов понад Неву. — У Софії вибудували новий державний банк. — У Суеському каналі зударився англійський пароплав „Брітійський Робітник" з англійським воєнним пароплавом „Бельведере"; без огляду на шкоди оба пароплави могли поїхати далі. — Помер папський лікар Маркіяфава у 88 р. життя. — Арабська громада в Палестині почала демонстраційний страйк проти контрабанди зброї, яку ведуть жиди.

— **„Ретроспективна вистава укр. мистецтва".** У вчорашньому фейлетоні д-ра В. Залозецького слід справити друкарську помилку у III-ій шпальті 10-ім рядку знизу; замість слів „переважають дереворити над емаліями" повинно бути „...над оліями".

ДИВОГЛЯДИ.

ВУЛИЦІ НА ПАЛИВО

У славнім Брукліні поліція ствердила відлава, що на ріжних вулицях є діри і що від них трапляються нещасливі випадки. Виявилось, що бідні люди крадуть уночі деревляні кубіки і палять ними в печі. Вибоїни засипають піском, а коли піде дощ, — катастрофа готова.

НЕАБИЯКИЙ КОРОП.

У Ґрецу зловили на вудку коропа, що важить 12 кільо. Треба було до Рааби вкинути сітку, щоб витягти його на беріг.

60.000 ВОРОГІВ ПОДАТКІВ

Офіціяльна статистика у Будапешті каже, що минулого року фантували там 60.653 осіб за незаплачені податки.

З дороги життя.

Моя анкета.

Редакції деяких часописів розписують залюбки (особливо в т. зв. огіркових сезонах) анкети на всякі теми. Нпр.: „Як я став письменником?" „Як я став членом „Т-ва охорони звірят?" „Як я себе почуваю, коли вертаюсь із ловів та привожу до хати заяця, купленого в Телічкової або у Шковрона?", „В якій порі року я найбільше і найлекше творю?", „Чи можна розбудити літературний рух при помочі масла?", „Як припала і як відпала мені честь бути редактором?"

Це так сказати теми — почесні, з якими редакція звертається тільки до професійних знаменитостей.

Але є ще й друга категорія, в яких можуть брати участь усі сірі люди. Нпр.: „Чи вказане і хто це має зробити, щоби освідомити дівчата і т. д... (Щоправда неактуальна і перестаріла тема) або „Чи вказане, щоб дівочі школи ходили разом з хлопячими на прогульки?"

Не міг і я опертися цій спокусі і тайком звернувся до ріжних знайомих знаменитостей (маю й таких) з просьбою відповісти на питання: „Чи личить дівчатам ходити з хлопцями до кіна?"

Дістав я багато відповідей, з яких вибираю деякі.

Емеритований професор, старий кавалер, пише: В чинній службі був я іншої думки, сьогодні зректифікував свій погляд. Поправді не бачу в цьому нічого злого, коли молодий студент піде з ученицею до кіна чи то на пополудневу чи навіть на вечірню виставу! Якби тільки справді цікавились тільки тим, що є на екрані...

Режисери театру „Заграва" та „ім. Тобілевича" відповіли майже однозгідно: „Краще було би, щоби не йшли до кіна, а до театру. Та цьому стоїть на перешкоді сумна дійсність. В нас театрів безліч, а подибати добру виставу так важко, як рядовика з армії Петлюри. Тому наше театральне мистецтво докотилося до краю. Ні репертуару, ні талантів, ні освіти. Якби не ми, то не знати, що було би... Тому все громадянство, а що й говорити про молодь, охололи до театру і ходять до кіна. Одинокий спосіб: заявитися беззастережно за Мусоліні[є]м за ціну, що він пришле нам „газову чету", яка зробить наступ на нашу „шмірову" братію і або їх витроїть, або бодай осліпить, а тоді молоді люди стануть знов відвідувати театр, бо й там прецінь в часі дії теж гаснуть світла. —

Власник кінового підприємства так зясовує справу: „Кіно поза розвагою, дає освіту. Знаю людей, що мають воєнну семинарську матуру і торгують фільмами, а це дає їм основи й засоби критикувати все, про що мають зелене поняття — або ні...

Старша учителька говорить самовпевнено: „Справа розвязана життєвим досвідом і шкільним розпорядком. Панночка не сміє бути після 7-ої ввечір поза домом. До кіна вільно їй ходити лише зі школою, або в товаристві родичів. А тому, що в нинішніх часах ніякий тато з мамою ані з донькою не піде до кіна, бо має аж надто звукові фільми в хаті, тому дівчатам до кіна вступ так якби заборонений...

Молода вчителька лекше ставиться до справи: „Дозвольте, що буду щира. Властиво ніякого прогріху в цьому не бачу. Річ в тому, щоби вибрати гарну фільму, но, і — приємне товариство..."

Зробив би я ще анкету серед членів редакції але одні з них не можуть бути щирі з огляду на дарові білети, другі з огляду на жінку, треті з огляду на приємне товариство.

Тиберій Горобець.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОСИП МАРКІВ,

управитель богородчанських дібр Станиславівської Епархії, помер 3. жовтня ц. р. у 57. році життя у Станиславові, нездужаючи на серце. Покійний уродився в селі Тинів, дрогобицького повіту, гімназію скінчив у Дрогобичі, опісля студіював техніку. Підчас світової війни як тяжко ранений попав під Делятином у 1916. р. у полон. Москалі вивезли його в глибину Росії, пізніше на Сибір, звідкіля вернувся до краю вже по визвольних змаганнях. Спершу був управителем тартаку у богородчанських добрах гр. Шенборна. Після продажі богородчанського ключа гр.-кат. епископству у Станиславові, став управителем богородчанських дібр і на тому місці зробив велику прислугу для наших селян, продаючи поле виключно в українські руки. Кожний часопис, кожну українську книжку, яка тільки появилась на книгарських поличках, купував до своєї бібліотеки. Часописи передавав для станиславівських читалень. Не щадив гроша теж на наші товариства. Величаві похорони пок. Осипа Маркова відбулися 5. жовтня ц. р. у Станиславові під проводом о. шамб. Луцика в супроводі шістьох священиків. Панахиду співав мужеський хор „Думка", похоронні марші грала орхестра „Зорі". Зворушливе слово над домовиною виголосив о. Й. Савраш. У похоронах взяло участь численне станиславівське громадянство. Покійний залишив дружину і двох братів. В. Й. П!

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

СПОРТ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 27. ц. м. на грищі Світезі. Початок в год. 11. передпол. Попередять змагання дружин молодших.

ІЗ СОКІЛЬСЬКОЇ ЛЕЩАТАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ.

Сокільська Лещатарська Секція повідомляє, що сухую лещатарську заправу зачинає в неділю 27. X. в год. 10.30 на площі С.-Б. Заправа буде відбуватися двічі тижнево: в четвер год. 16 та в неділю год. 10. Учасники заправи принесуть зі собою теплий тренінговий одяг (светер, шаль та шаравари).

ЛІКАРСЬКА СПОРТОВА ПОРАДНЯ ПРИ УКРАЇНСЬКІМ ГІГІЄНІЧНІМ Т-ВІ У ЛЬВОВІ

Подаємо до відома всім руханковим і спортовим товариствам та клюбам, що Лікарська Спорт. Порадня відчинена для оглядин вправляючих щоденно крім неділь та свят від год. 7. веч. Товариства та клюби користають з Порадні в отсих днях: Понеділок: У. С. С. К., КЛК. Вівторок: усі сокільські гнізда. Середа: Пласт, Черник. Четвер: усі жіночі секції і поодиноких товариств від год. 16—18. Пятниця: провідник Порадні буде давати поради у спеціяльних випадках. Субота: Чорноморці, Буревій, УРСК, Тризуб.

Пригадуємо всім вправляючим та змагунам, що зголошуватися до Порадні треба в точно означеній годині.

Проводи поодиноких товариств та клюбів подбають, щоб усі члени користали зі Спортової Порадні, бо без посвідки оглядин змагунів не допустять до ніяких змагань.

I. Мриц, лікар Спорт. Порадні.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Тот Тігамер: ЮНАК ПЕРЕМОЖЕЦЬ. Видавництво ЧСВВ. Книжка CXCIII. Стор. 124. ф 8°.

Іван Филипчак: БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ. Історична повість з XII. віку. По[д]ельову записів о. Романа Мукаль ЧСВВ. Самбір 1935. Наклад філії Т-ва „Просвіта" в Самборі. Стор. 164. формат 16°.

Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ. Новелі. Львів 1936. Накладом і з друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Зміст: Всюди однаково. — Лист. — Добрі други. — Любовна пригода одної дівчини. — Вавилонська вежа. — Поцілунок. — Крадіж. — Ти. — Розвід. — Три перші дні подружжя. — Пінаст. — Східні мельодії. — Щастя. — Чомуж би ні? — „Маленька пані великого дому". — Повість життя. — Полорожник. — Пригода У Ленини. — Врятований. — 24 години. — Мала Зізі. — Даруція. — Русалі. — Злочин д-ра Комарівського. — Химерне серце. — У весняний вечір. — Хлопчинок найбільшому.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 26. X. год. 8. веч Аб. 4. „Фридрих Великий".

Неділя, 27. X. год. 3·30 попол., ціни найнижчі, Аб. 1. „Музика на вулиці"; год. 8. веч. Аб. 1. „Фридрих Великий".

Понеділок, 28. X. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий".

Вівторок, 29. X. год. 8. веч. Аб. 4, „Фридрих Великий".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 26. X. год. 8. веч. „Шіснадцятилітка".

Неділя, 27. X. год. 8. веч Аб. 3, ціни найнижчі „Шіснадцятилітка".

Понеділок, 28. X. нечинний.

Вівторок, 29. X. год. 8 веч. Аб. 3, ціни найнижчі „Шіснадцятилітка".

Кіна.

АДРІЯ: „Віва Вілля!"

АПОЛЬО: „Княжна чардаша".

АТЛЯНТИК: „Не мала баба клопоту"

ВАНДА: „Присуд життя", „Їх Високість пілує".

ГРАЖИНА: „Легіон безбожних" (Воллес Бері).

КАСІНО: „Хрестоносні походи" (реж. Сесіля Міля).

КОПЕРНИК: „Фолі Бержер" (Моріс Шевальє").

МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве", „Живи та смійся".

МІРАЖ: „Скінчена пісня" (Ліяна Гейд), „Я кохала його" (на осн. Вікі Бавм).

МУЗА: „Весела вдовичка".

ПАКС: „Весняна парада" з Франціскою Гаăль.

ПАЛЯС: „Це люблять мужчини".

ПАН: „Галька" Монюшка" (з Кепурою).

РАЙ: „Дві Йоасі" (Смосарська).

СВІТ: „Злочин у Трінідаді", „Місто духів" із Бастер Кітоном та виступ ілюзіоніста проф. Футурінія.

СОНЦЕ: „Надя", „Ревія в Сонці".

СТИЛЕВЕ: „Баль у Савой" і ревія „Легіон веселих".

ТОН: „Пат і Патахон як джезбендисти".

УТІХА: „Небезпечний любко", ревія „Тепер або ніколи".

ХИМЕРА: „Пекло" на осн. Дантого та Тижневик із Абісинії.

Закордонне радіо.

Субота, 26. жовтня 1935.

Відень (506,8) 15.16 Концерт, 20.15 Веселий вечір, 23.05 Квартет. **Мор. Острава** (260.5) 18.00 Спів, 19.15 Фолькльор. сценка. **Прага** (470,2) 16.10 Легка й танк. музика, 17.45 Концерт, 20.05 Ост. пробоєвики, 21.40 Хор. **Париж** (1648) 13.15 Концерт, 17.00 Легка музика, 21.45 „Еропіка" ком. оп. Месажера. **Білгород** (437,3) 16.00 Нар. музика, 18.30 Спів, 20.00 „Домик трьох дівчат" оп. Шуберта-Берте. **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Концерт. 22.30 Музика. **Ляйпціг** (382,2) 20.10 „Гануся з Тарав" муз. ком. Штрекера, 22.30 Розр. концерт. **Мінхен** (405,4) 15.15 Пісні (Еткенбріхер сопр.), 16.05 Камер. музика, 20.10 „Циганський барон" оп. І. Штравса. **Будапешт** (459,5) 12.10 Спів, 13.00 Симф. концерт, 17.45 Хор, 18.55 Циг. музика, 20.20 Европа танцює — концерт. **Мілано** (221,2) 12.30 Легка музика. 20.20 „Іль Цвезе деі кампанелі" оп. Раппата. **Рим** (420,8) 17.00 Квартет, 20.50 „Аїда" оп. Вердія.

Неділя, 27. жовтня 1935.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 15.35 Квартет а-дур Бетовена, 22.30 Форт. рецітаць. **Кошиці** (259,1) 19.05 Веселі пісоньки. **Прага** (470,2) 7.30 Концерт, 9.10 Нар. пісні півд. Чехії ка Шумави, 11.20, 20.5 Концерт. **Париж** (1648) 13.05 Рел. музика, 13.15, 15.15 Концерт, 20.00 Спів, 21.00 Дуети. **Білгород** (437,3) 13.15, 17.00 Нар. пісні, 16.00 Рос. пісні, 18.00 Молодь співає, 20.00 Вес. вечір. **Берлін** (356,7) 12.15 Музика, 20.00 Легка музика, 21.00 Концерт творів П. Гренера під дир. композитора. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Муз. хвилина. **Кельн** (455,) 16.00 Концерт (муз., спів). 20.10 Вес. одноактівки з музикою. **Ляйпціг** (382,2) 11.00 Отворення тижня книжки (промова мін. Гебельса), 13.00 Баварська нар. музика. **Мінхен** (405,4) 10.30 Мельодії та пісні, 13.00 Концерт, 18.00 Молодь усього світа співає, 20.20 Вес. мінхенська музика. **Москва** (1724) 18.20 Концерт української музики (муз., спів). **Москва ВЦСПС** (748) 18.00 Солісти (Левченко сопр., Падаєв бас і Полонський), **Ленінград** (1224) 18.00 Симф. концерт у прогр. твори сучасних українських композиторів). **Будапешт** (549,5) 15.50 Форт. реціталь, 16.50 Легка музика, 20.30 Оп. орх. **Мілано** (221,2) 13.10 Вок. концерт, 20.50 „Іль матрімоніо сегрето" („Таємне подружжя") оп. Чімарози. **Рим** (420,8) 13.10 Вок. концерт, 17.30 Легка музика, 20.50 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 26. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Комічна опера з гр. пл., 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 14.13 Легка музика, 15.00 „Гості" опов. К. Трухановського. 15.15 Біржа, 15.25 Польська морська торговля, 15.30 Концерт октету, 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Скрипка и супр. форт., 16.30 Техн. скринька, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Плаваюча вистава в Японії, 17.15 Новини з гр. пл., 17.45 Прир. гутірка: Дрохва, 17.50 Місто Мир і околиці, 18.00 Для дітей: Як скінчилися вакації Миколька. 18.30 Огляд видавництв, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Давні танки з гр. пл., 19.00 Львовяни в біографічному словнику, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Легка муз. авд.: Як ми були студентами, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Читальняний вечір, 21.30 Гумор, 22.00 Популярний концерт, 23.05 Танк. музика.

Неділя, 27. жовтня 1935.

9.00 Ранішня авд., 9.03 Рільнича газетка, 0.15 Музика з гр. пл., 9.30 Ранішній денник, 9.50 Відчит, 11.00 Балетова муз. з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театр. огляд і гр. пл., 12.15 Муз. поранок; у перерві ок. 13.00 Театр Уяви: „Пан Дамазій" оп. Фредра (фрагм.). 14.00 Виїмок із пов. В. Чосновського: „Кервшник" п. з. „Оборона містечка", 14.20 Легка й танк. музика, рефрени з гр. пл., 16.00 Загадки для дітей, 15.15 Концерт сальон. музики, 16.45 Концерт муж. хору. 17.00 Танк. музика, 17.35 Муз.-словна авд., 17.55 Трансмісія з 31 держав через Варшаву: Молодь усього світа співає, 20.00 Що читати (поет. новини), 20.25 Концерт симф. орхестри, 20.45 Виїмки з творів Пілсудського, 21.00 На веселій львівській хвилі. 21.30 Над Адріятиком — у Равені, 21.45, 21.56, 22.00 Спорт. вістки, 22.05 Реклям. концерт, 22.20 Танкова музика, 13.05 Сальон. музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.35—5.38.

Нім. марка 1·40—1·47, фр. франки 34·90—35·05, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·00—26·15, австр. шілінги 99·50—101, чеські корони 20·75—21·25, рум. леї 27·50—29·00, ліри 36·00—39·00.

Золото: Доляри 9.05—9.08 Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 83·00—83·50, Корони 36·20—37·00, Рублі 4·70—4·85, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·35, Рублі 1·50 Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Преміївки.

Долярівки 51·50—53·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 40·50—42·00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24-го жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванниям	2.74·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·80	„
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·75	„
1 к. яєць	4·30	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 24. X. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята 0·90—1.30 І. кляси	0·90	зл.
Курки однорічні І. кл.	0.95	„
Качки годовані з ясним опір.	0.75	„
Качки товщені	0.90	„
Гуси годовані	0.75	„
Гуси товщені	0.90	„
Пантарки годовані	0.90	„
„ товсті	1.—	„
Індики год.	1.—	„
Індички год.	1.10	„
Індики товсті	1.10	„
Індички товсті	1.20	„

Курки й курята приймає в кожній кількості. Іншу птицю в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця. Птиці не годованої, худої не приймає. Приймає нових доставців.

Купує вівсяну питльовану муку, просо й овес.

Для наших передплатників.

Знижка цін на дрібні оголошення в часописі „ДІЛО".

Для наших передплатників обнизили ми ціну на дрібні оголошення з 10 сот. **на 7 сот.** за слово. Шукаючим праці будемо числити тільки по 5 сот. за слово. Матримоніяльні й оголошення „Приватне листування" по 10 сот. за слово.

Користайте з нагоди знижки цін! Кожне поміщене оголошення в „Ділі" виплатиться Вам напевно.

Тисячі людей находять заробіток або роблять знайомости завдяки оголошенням.

Належитість за дрібні оголошення треба вплачувати згори на ПКО ч. 504.050.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів	від — до	від — до
Жито одноліте	13·50—13·75	
Жито збірне	13·00—13·50	
Ячмінь одн.	13·50—13·75	
Ячмінь на мл.	12·75—13.00	
Овес одн.	15.75—16.35	
Овес одн. л. зам.	15.25—15.75	
Овес зб.	15.25—15.75	
Овес зб. легко зам.	14.75—15.25	
Кон. черв. нат.	80·00—90·00	
Конюш. чер. вільна від кан.	90·00-100·00	
Конюш. черв. нат. вільна від кан.	100·00-110.00	

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Т-ва „Молода Громада" відбудуться в дні 8. листопада 1935. в год. 5-тій пополудні в домівці Клюбу при вул. Костюшка 1а/І. з таким порядком нарад: 1) відкриття Загальних Зборів, 2) відчитання протоколу, 3) звіт з діяльности Ради. 4) звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії, 5) вибір голови Т-ва і членів Ради, 6) внески і запити. На випадок браку відповідної скількости членів Загальні Збори відбудуться в год. 6-ій без огляду на скількість. Львів, 25. листопада 1935. **Р. Купчинський,** заст. голови. **М. Бонковський,** секретар. 573